

РЭЕСТР твораў манументальнага і манументальна-дэкаратыўнага мастацтва, устаноўленых на тэрыторыі г.Мінска

№ п/п	Фотаздымак	Месца знаходжання (населены пункт, адрасная інфармацыя, GPS-каардынаты)	Назва твора манументальнага або манументальна-дэкаратыўнага мастацтва	Тэматыка і апісанне твора мастацтва	Датаванне, якое ўключае звесткі аб даце стварэння і (або) датах найбольш адметных рэканструкцый	Звесткі аб аўтары або ўдзельніках калектыву аўтараў	Уласнік, землекарыстальнік зямельнага ўчастка, на тэрыторыі якога знаходзіцца твор мастацтва, юрыдычная асоба, на балансе якой знаходзіцца твор мастацтва	Звесткі аб уключэнні ў іншыя пералікі культурных каштоўнасцей		Іншая інфармацыя
								шыфр гісторыка-культурнай каштоўнасці	нумар воінскага пахавання	
1.		г.Мінск, вёска Вялікі Трасцянец, прасп. Партызанскі GPS каардынаты: 53.852310, 27.706458	Абеліск з вечным агнём	Абеліск з шэрага граніту нагадвае аб страшнай трагедыі на беларускай зямлі і знаходзіцца на алеі побач з Партызанскім праспектам. На вонкавым баку манумента высечаны тэкст: “Тут, у раёне вёскі Трасцянец, нямецка-фашысцкія захопнікі расстралялі, замучылі, спалілі 201 500 чалавек – мірных грамадзян, партызан, ваеннапалонных Савецкай Арміі 1941-1944 гг.”, а на адваротным баку абеліска наказ-завяшчанне нашчадкаў: “Мы – тысячы ахвяр, што ў полымя кастроў фашысты кінулі на трасцянецкім полі, звяртаемся да вас, сяцёр сваіх, братоў: змагайцеся за мір і беражыце волю!”.	1963 год	Праект распрацаваны ААТ “Інстытут Белдзяржпраект”; аўтарам архітэктурнага рашэння выступіў архітэктар Каджар Л.А.	Уласнік – зямля агульнага карыстання. Балансатрымальнік – рамонтна-вытворчае камунальнае ўнітарнае прадпрыемства “Гардарматэрыялы”	–	1163	

2.		г.Мінск, прасп. Партизанскі, 8 (франтон гасцініцы “Турыст”) GPS каардынаты: 53.876173, 27.627339	Мазаіка “Партизаны”	Кампазіцыя смальтавай мазаікі прыцягвае да сябе увагу напружанай аранжава-чырвонай гамай, спалучэннем жоўтых і карычнева-чырвоных кветак. Пано сімвалізуе адзінства народа, памяць аб народных месціцах, якія ў цяжкі для Радзімы час падняліся на яе абарону. На першым плане – гераічныя вобразы партизан. Яны арганічна звязаны з другім планам, дзе паказаны сцэны смерці вершніка-партизана, марш партизан і сцэна вяртання мірных жыхароў.	1973 год, 2015 год – рэстаўрацыя	Мастак: Кішчанка А.М.	Землекарыстальнік – унітарнае прадпрыемства “Мінсктурыст”. Балансатрымальнік – камунальнае ўнітарнае прадпрыемства “Упраўленне капітальнага будаўніцтва Заводскага раёна г.Мінска”	712Ж00020, 2 катэгорыя	–	Пракакол пасаджэння Навукова-метадычнай рады ад 28.02.2002 № 71; пастанова Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь ад 14.05.2007 № 578
3.		г.Мінск, вул. Сацыялістычная, 2 GPS каардынаты: 53.858485, 27.665476	Манументальна-дэкаратыўная скульптура “Дрэва МАЗ”	Манументальна-дэкаратыўная скульптура “Дрэва МАЗ” уяўляе сабой сімвалічнае дрэва “МАЗ”, у ствол якога ўманцэраваны медальёны 9 заводаў вытворчага комплексу асноўных перадзелаў Мінскага аўтамабільнага завода. На кроне размешчаны медальёны 11 прадпрыемстваў, якія ўваходзяць у холдынг “БЕЛАЎТАМАЗ” і сімвалізуюць шырокі патэнцыял вытворчай моцы Рэспублікі Беларусь. Прадпрыемствы не проста дапаўняюць адзін аднаго, але і з’яўляюцца неад’емнымі элементамі агульнай сістэмы, без якіх немагчыма ўявіць будучыню Мінскага аўтамабільнага завода.	2026 год	Скульптар: Халмоў А.А.; архітэктар: Кавалёў Д.А.	Землекарыстальнік – адкрытае акцыянернае таварыства “МАЗ” – кіруючая кампанія холдыngu “БЕЛАЎТАМАЗ”. Балансатрымальнік – адкрытае акцыянернае таварыства “Мінскі аўтамабільны завод” – кіруючая кампанія холдыngu “БЕЛАЎТАМАЗ”	–	–	Рашэнне Мінгарвыканкама ад 29.05.2025 № 2124

				Побач з дрэвам размяшчаюцца інфармацыйная таблічка аб скульптурнай кампазіцыі, а таксама кованая лава.						
4.		г.Мінск, прасп. Партызанскі, 117а, на плошчы перад філіялам ААТ “МАЗ” – кіруючая кампанія Холдынгу “БЕЛАЎТА- МАЗ” ”Палац культуры МАЗ” GPS каардынаты: 53.867502, 27.656226	Манументаль- на-дэкаратыў- ная скульптура “Жанчына на зубры”	Сімвалізуе ўвасабленне Маці Беларусі. Каштоўнасць гэтай выявы ў тым, што яна адначасова сімвалізуе і Беларусь партызанскую, і краіну, адроджаную. Аўтар свядома акцэнтуюе ўвагу на тым, што вайна застаецца ўнізе, і, паднімаючы погляд дагары, мы звяртаемся да Радзімы мірнай, накіраванай у будучыню. Зубр – гэта сімвал краіны і перамогі, вобраз моцы духу беларускага народа. Жанчына на зубры - гэта Вікторыя, Перамога, у руках трымае сцяг. Зубр, які стаіць на пастаменце, сімвалізуе рух, што краіна не стаіць на месцы, а развіваецца, крочыць, ідзе наперад.	2005 год	Скульптар: Занковіч В.П.	Уласнік – зямля агульнага карыстання. Балансатрымальнік – дарожна- эксплуатацыйнае камунальнае ўнітарнае прадпрыемства “Рэмаўтадар Заводскага раёна г.Мінска”	–	–	Рашэнне Мінгарвы- канкама ад 04.08.2005 № 1336
5.		г.Мінск, вул. Машынабу- даўнікоў, 25 GPS каардынаты: 53.849350, 27.661069	Манументальна- дэкаратыўная скульптура, прысвечаная супрацоўнікам МНС	Манументальна- дэкаратыўная скульптура, прысвечаная супрацоўнікам МНС, якія загінулі пры выкананні службовага абавязку. Скульптура ўяўляе сабой арку з вянкам, над якой размешчана фігурка голуба, які ляціць. Перад аркай, выкананая ў метале ратавальнікі- пажарныя, якія ўваходзяць	2022 год	Скульптар: Бандарэнка С.А.	Землекарысталь- нік – дзяржаўная установа адукацыі “Універсітэт грамадзянскай абароны Міністэрства па надзвычайных сітуацыях Рэспублікі Беларусь”. Балансатрымаль-	–	–	Протокол № 13/21 от 15.10.2021

				у звяно газадымаахоўнай службы, ускладаюць кветкі да месца гібелі свайго таварыша - трэцяга члена звяна і ляціць свет у душы. У аснову мастацкай задумы пакладзена практычна самая небяспечная і нярэдка сустракаемая ў практыцы баявой працы звёнаў газадымаахоўнай службы сітуацыя з атрыманнем ратавальнікамі цяжкіх траўмаў, а часам і іх гібелі пры тушэнні пажараў у непрыдатным для дыхання асяроддзі (звяно ГДЗС – тры ратавальнікі, экіп)			нік – дзяржаўная установа адукацыі “Універсітэт грамадзянскай абароны Міністэрства па надзвычайных сітуацыях Рэспублікі Беларусь”			
6.		г.Мінск, прасп. Партызанскі, 26 GPS каардынаты: 53.878409, 27.607977	Манументальна-дэкаратыўная скульптура “Студэнт”	Скульптура была ўстаноўлена ў гонар 80-годдзя Беларускага дзяржаўнага эканамічнага ўніверсітэта. Выканана з бронзы і паказвае студэнта перыяду эпохі сярэдніх вякоў. Аўтар браў у аснову вобраз беларускага вучонага гэтага часу Францыска Скарыны. У руках скульптуры – кніга і старажытны скрутак, якія сімвалізуюць прыняцце ведаў ад пакалення старэйшага і перадача іх праз свае працы нашчадкам. Вышыня скульптуры – 2,18 м. На пастаменце выкананы надпіс на латыні: “Scientia potential est” (“Веды – сіла”)	2013 год	Скульптар: Лук П.І.	Землекарыстальнік – установа адукацыі “Беларускі дзяржаўны эканамічны ўніверсітэт”. Балансатрымальнік – установа адукацыі “Беларускі дзяржаўны эканамічны ўніверсітэт”	–	–	–

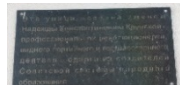
7.		г.Мінск, вул. Селіцкага GPS каардынаты: 53.835339, 27.712613	Мемарыяльны комплекс «Трасцянец»	“Трасцянец” – нацысцкі лагер смерці ў наваколлях былой вёскі Малы Трасцянец (цяпер г.Мінск). Самае буйное месца масавага знішчэння мірных жыхароў на тэрыторыі акупаванай Беларусі, а таксама ўдзельнікаў антыфашысцкай падпольнай барацьбы і партызанскага руху, вязняў Мінскага гета, савецкіх ваеннапалонных у перыяд з 1941 па 1944 гг.	2015 год, 2018 год	Скульптар: Касцючэнка К.А.; архітэктар:Ак- сёнава А.А.	Уласнік – зямля агульнага карыстання. Балансатрымаль- нік – рамонтна- вытворчае камунальнае ўнітарнае прадпрыемства “Гардарматэрыя- лы”	711Д000283, 1 катэгорыя		Рашэнне Мінгарвы- канкама ад 26.06.2003 № 993, пракол паседжання Навукова- метадычнай рады ад 22.05.2023 № 04-01-02/4, пастанова Міністэрства культуры Рэспублікі Беларусь ад 30.05.2023
8.		г.Мінск, вул. Амелянюка, 7 GPS каардынаты: 53.875033, 27.652832	Мемарыяльная дошка Амеля- нюку У.С.	Мемарыяльная дошка, на якой змешчаны тэкст: “Вуліца названа імем аднаго з арганізатараў і кіраўнікоў Мінскага партыйнага падполля ў гады Вялікай Айчыннай вайны, рэдактара першага нумара падпольнай газеты “Звязда”, Героя Савецкага Саюза Уладзіміра Сцяпанавіча Амелянюка”.	1987 год	–	Землекарысталь- нік – камунальнае ўнітарнае прадпрыемства “Жыллёвая камунальная гаспадарка Заводскага раёна г.Мінска”. Балансатрымаль- нік –дзяржаўнае прадпрыемства “ЖЭУ № 2 Заводскага раёна г.Мінска”	–	–	Рашэнне Мінгарвы- канкама ад 22.01.1987 № 24
9.	 	г.Мінск, вул. Арджанікідзе, 1 (вул. Цэнтральная, 26) GPS каардынаты: 53.871472, 27.653055	Мемарыяльная дошка Арджанікідзе Р.К.	Мемарыяльная дошка, на якой змешчаны тэкст: “Вуліца названа імем рэвалюцыянера савецкага дзяржаўнага і партыйнага дзеяча Рыгора Канстанцінавіча Арджанікідзе”.	1987 год	–	Уласнік – фізічная асоба Сулятыцкі Леанід Уладзіміравіч. Балансатрымаль- нік – камунальнае ўнітарнае прадпрыемства “Жыллёвая камунальная	–	–	Рашэнне Мінгарвы- канкама ад 21.04.1987 № 137

							гаспадарка Заводскага раёна г.Мінска”			
10.		г.Мінск, вул. Алеся Бачыла, 2 GPS каардынаты: 53.841280, 27.704802	Мемарыяльная дошка Бачыла А.	Мемарыяльная дошка, на якой змешчаны тэкст: “Вуліца названа ў гонар заслужанага дзеяча культуры Беларускай ССР, паэта Алеся Бачылы (02.03.1918 – 04.01.1983).	1988 год	–	Землекарысталь- нік – камунальнае ўнітарнае прадпрыемства “Жыллёвая камунальная гаспадарка Заводскага раёна г.Мінска”. Балансатрымаль- нік – дзяржаўнае прадпрыемства “ЖЭУ № 4 Заводскага раёна г.Мінска”	–	–	Рашэнне Мінгарвы- канкама ад 05.05.1988 № 138
11.		г.Мінск, вул. Варвашэні, 1 GPS каардынаты: 53.864530, 27.668182	Мемарыяльная дошка Варвашэні І.Д.	Мемарыяльная дошка, на якой змешчаны тэкст: “Гэта вуліца названа імем аднаго з арганізатараў і кіраўнікоў партызанскай барацьбы ў Мінскай вобласці ў гады Вялікай Айчыннай вайны, сакратара падпольнага абкама КП (б) Івана Дзянісавіча Варвашэні”.	2005 год (рэстаўра- цыя)	–	Землекарысталь- нік – камунальнае ўнітарнае прадпрыемства “Жыллёвая камунальная гаспадарка Заводскага раёна г.Мінска”. Балансатрымаль- нік – дзяржаўнае прадпрыемства “ЖЭУ № 2 Заводскага раёна г.Мінска”	–	–	Рашэнне Мінгарвы- канкама ад 18.08.2005 № 1422
12.		г.Мінск праезд Весніна, 16 GPS каардынаты: 53.868042, 27.620096	Мемарыяльная дошка Весніну М.Д.	Мемарыяльная дошка, на якой змешчаны тэкст: “Вуліца названа імем Героя Савецкага Саюза сяржанта Мікалая Дзмітрыевіча Весніна”.	1985 год	–	Уласнік – фізічная асоба Хубіева З.Б. Балансатрымаль- нік – камунальнае ўнітарнае прадпрыемства “Жыллёвая	–	–	Рашэнне Мінгарвы- канкама ад 03.07.1985 № 182

							камунальная гаспадарка Заводскага раёна г.Мінска”			
13.		г.Мінск, вул. Герасіменкі, 1 GPS каардынаты: 53.871727, 27.690551	Мемарыяльная дошка Герасіменкі Н.Е.	Мемарыяльная дошка, на якой змешчаны тэкст: “Вуліца названа імем актыўнага ўдзельніка Мінскага падполля ў гады Вялікай Айчыннай вайны, сакратара Сталінскага райкама КП (б) Б Назара Еўстратовіча Герасіменкі, які загінуў ад рук гітлераўскіх катаў”.	1978 год	—	Землекарысталь- нік — камунальнае ўнітарнае прадпрыемства “Жыллёвая камунальная гаспадарка Заводскага раёна г.Мінска” Балансатрымальні- к —дзяржаўнае прадпрыемства “ЖЭУ № 3 Заводскага раёна г.Мінска”	—	—	Рашэнне Мінгарвы- канкама ад 12.01.1978 № 9
14.		г.Мінск, вул. Галадзеда, 2а GPS каардынаты: 53.841562, 27.648195	Мемарыяльная дошка Галадзеда М.М.	Мемарыяльная дошка, на якой змешчаны тэкст: “Вуліца названа імем бачнага партыйнага і дзяржаўнага дзеяча Беларусі, старшыні Рады Народных Камісараў БССР (1927-1937 г.г.) Мікалая Мацвеевіча Галадзеда”.	1974 год	—	Землекарысталь- нік — камунальнае ўнітарнае прадпрыемства “Жыллёвая камунальная гаспадарка Заводскага раёна г.Мінска”. Балансатрымаль- нік —дзяржаўнае прадпрыемства “ЖЭУ № 6 Заводскага раёна г.Мінска”	—	—	Пастанова бюро Мінскага гаркама КПБ і выканкама гарсавета дэпутатаў працоўных ад 28.03.1974 № 5/11-33

15.		г.Мінск, вул. Жылуновіча, 17 GPS каардынаты: 53.875374, 27.630849	Мемарыяльная дошка Жылуновічу З.Х.	Мемарыяльная дошка, на якой змешчаны тэкст: “Вуліца названа ў гонар Зміцера Хведаравіча Жылуновіча (Цішкі Гартнага) (1887-1937) – старшыні Часовага рабочага-сялянскага Савецкага Граду Беларусі, партыйнага дзяржаўнага і грамадскага дзеяча, беларускага савецкага пісьменніка”.	1989 год	–	Землекарыстальнік – адміністрацыя Заводскага раёна г.Мінска. Балансатрымальнік – дзяржаўнае прадпрыемства “ЖЭУ № 1 Заводскага раёна г.Мінска”	–	–	Рашэнне Мінгарвы- канкама ад 02.02.1989 № 35
16.		г.Мінск, вул. Іскаліева, 2 GPS каардынаты: 53.875409, 27.623690	Мемарыяльная дошка Іскаліеву С.	Мемарыяльная дошка, на якой змешчаны тэкст: “Гэтая вуліца названа імем Героя Савецкага Саюза Іскаліева Сундуткалі, сына казахскага народа, гераічна загінуўшага ў баі з нямецка-фашысцкімі захопнікамі пры вызваленні Беларусі ў чэрвені 1944 года”.	1976 год	–	Землекарыстальнік – камунальнае ўнітарнае прадпрыемства “Жыллёвая камунальная гаспадарка Заводскага раёна г.Мінска”. Балансатрымальнік – дзяржаўнае прадпрыемства “ЖЭУ № 1 Заводскага раёна г.Мінска”	–	–	Пастанова бюро Мінскага гаркама КПБ і выканкама гарадскога Савета дэпутатаў працоўных ад 24.11.1976 № 21/6
17.		г.Мінск, вул. Кабушкіна, 92 GPS каардынаты: 53.856318, 27.635726	Мемарыяльная дошка Кабушкіну І.К.	Мемарыяльная дошка, на якой змешчаны тэкст: «Вуліца названа імем Героя Савецкага Саюза – актыўнага ўдзельніка Мінскага камуністычнага падполля ў гады Вялікай Айчыннай вайны Івана Канстанцінавіча Кабушкіна”.	1985 год	–	Землекарыстальнік – камунальнае ўнітарнае прадпрыемства “Жыллёвая камунальная гаспадарка Заводскага раёна г.Мінска”. Балансатрымальнік – дзяржаўнае прадпрыемства “ЖЭУ № 6 Заводскага раёна г.Мінска”	–	–	Рашэнне Мінгарвы- канкама ад 19.03.1985 № 84

18.		г.Мінск, вул. Ташкенцкая, 26, корп. 2 GPS каардынаты: 53.846814, 27.633793	Мемарыяльная дошка Калабанаву З.Р.	Мемарыяльная дошка, на якой змешчаны тэкст: “У гэтым доме з 1967 па 1994 г. жыў Герой-танкіст, удзельнік Вялікай Айчыннай вайны, падпалкоўнік Калабанаў Зіновій Рыгоровіч. 19 жніўня 1941 года ў баі пад Ленінградам экіпаж яго танка знішчыў 22 нямецкія танкі”.	2014 год	Скульптар: Дабравольскі Я.	Землекарысталь- нік – камунальнае ўнітарнае прадпрыемства “Жыллёвая камунальная гаспадарка Заводскага раёна г.Мінска”. Балансатрымаль- нік –дзяржаўнае прадпрыемства “ЖЭУ № 6 Заводскага раёна г.Мінска”	–	–	Рашэнне Мінгарвы- канкама ад 05.09.2013 № 2281
19.		г.Мінск, вул. Карыцкага, 1/17 GPS каардынаты: 53.871153, 27.624507	Мемарыяльная дошка Карыцкаму С.Д.	Мемарыяльная дошка, на якой змешчаны тэкст: “Вуліца названа імем Героя Савецкага Саюза Карыцкага Сяргея Дзям'янавіча. Вызначыўся ў баях за вызваленне брацкай Чэхаславакіі”.	1985 год	–	Землекарысталь- нік – камунальнае ўнітарнае прадпрыемства “Жыллёвая камунальная гаспадарка Заводскага раёна г.Мінска”. Балансатрымальні- к – дзяржаўнае прадпрыемства “ЖЭУ № 1 Заводскага раёна г.Мінска”	–	–	Рашэнне Мінгарвы- канкама ад 19.03.1985 № 84

20.		г.Мінск, вул. Катоўскага, 1 GPS каардынаты: 53.867748, 27.655411	Мемарыяльная дошка Катоўскаму Р.І.	Мемарыяльная дошка, на якой змешчаны тэкст: «Вуліца названа імем легендарнага героя Грамадзянскай вайны Рыгора Іванавіча Катоўскага».	1987 год	Скульптар: Шатэрнік А.А.; архітэктар: Барысаў С.Б.	Землекарысталь- нік – камунальнае ўнітарнае прадпрыемства “Жыллёвая камунальная гаспадарка Заводскага раёна г.Мінска”. Балансатрымаль- нік – дзяржаўнае прадпрыемства “ЖЭУ № 2 Заводскага раёна г.Мінска”	–	–	Рашэнне Мінгарвы- канкама ад 21.04.1987 № 137
21.		г.Мінск, вул. Красіна, 25 GPS каардынаты: 53.825329, 27.764628	Мемарыяльная дошка Красіну А.К.	Мемарыяльная дошка, на якой змешчаны тэкст: “Вуліца названа імем акадэміка Акадэміі навук БССР Андрэя Капітановіча Красіна”.	1987 год	–	Землекарысталь- нік – дзяржаўнае унітарнае прадпрыемства “Жыллёвае рамонтна- эксплуатацыйнае аб'яднанне Заводскага раёна г.Мінска”. Балансатрымаль- нік – дзяржаўнае прадпрыемства “ЖЭУ № 4 Заводскага раёна г.Мінска”	–	–	Рашэнне Мінгарвы- канкама ад 21.04.1987 № 137
22.		г.Мінск, вул. Крупскай, 6, к. 1 GPS каардынаты: 53.859127, 27.626761	Мемарыяльная дошка Крупскай Н.К.	Мемарыяльная дошка, на якой змешчаны тэкст: “Гэта вуліца названа імем Надзеі Канстанцінаўны Крупскай, прафесійнай рэвалюцыянеркі, вядомага партыйнага і дзяржаўнага дзеяча, аднаго са стваральнікаў Савецкай сістэмы народнай адукацыі”.	1977 год	–	Землекарысталь- нік – адкрытае акцыянернае таварыства “Агралізінг”. Балансатрымаль- нік – дзяржаўнае прадпрыемства “ЖЭУ № 6 Заводскага раёна г.Мінска”	–	–	Рашэнне Мінгарвы- канкама ад 12.05.1977 № 192

23.		г.Мінск, вул. Куляшова, 2 GPS каардынаты: 53.872441, 27.638227	Мемарыяльная дошка Куляшову А.А.	Мемарыяльная дошка, на якой змешчаны тэкст: “Вуліца названа ў гонар народнага паэта Беларусі Аркадзя Куляшова”.	1980 год	Скульптар: Анікейчык А.А.	Землекарысталь- нік – камунальнае ўнітарнае прадпрыемства “Жыллёвая камунальная гаспадарка Заводскага раёна г.Мінска”. Балансатрымаль- нік – дзяржаўнае прадпрыемства “ЖЭУ № 1 Заводскага раёна г.Мінска”	–	–	Рашэнне Мінгарвы- канкама ад 11.09.1980 № 391
24.		г.Мінск, вул. Лазо, 4 GPS каардынаты: 53.867155, 27.657671	Мемарыяльная дошка Лазо С.Г.	Мемарыяльная дошка, на якой змешчаны тэкст: “Вуліца названа Імем легендарнага героя Грамадзянскай вайны Сяргея Георгіевіча Лазо”.	1987 год	–	Землекарысталь- нік – адкрытае акцыянернае таварыства “МАЗ” - кіруючая кампанія холдыngu “БЕЛАВТОМАЗ”. Балансатрымаль- нік – адкрытае акцыянернае таварыства “МАЗ” - кіруючая кампанія холдыngu “БЕЛАВТОМАЗ”	–	–	Рашэнне Мінгарвы- канкама ад 21.04.1987 № 137
25.		г.Мінск, вул. Міркоўскага, 1 GPS каардынаты: 53.864458, 27.633750	Мемарыяльная дошка ў гонар Героя Савецкага Саюза Міркоўскага Я.І.	Мемарыяльная дошка, на якой змешчаны тэкст: “Вуліца названа ў гонар Героя Савецкага Саюза, пагранічніка Міркоўскага Яўгена Іванавіча, які ў гады Вялікай Айчыннай вайны камандаваў партызанскім атрадам “Хадокі” імя Ф.Э. Дзяржынскага”.	2022 год	Скульптар: Буралкін Г.В.	Землекарысталь- нік – камунальнае ўнітарнае прадпрыемства “Жыллёвая камунальная гаспадарка Заводскага раёна г.Мінска”. Балансатрымаль-	–	–	Рашэнне Мінгарвы- канкама ад 05.05.2022 № 1312

							нік – дзяржаўнае прадпрыемства “ЖЭУ № 6 Заводскага раёна г.Мінска”			
26.		г.Мінск, вул. Паўлоўскага, 1 GPS каардынаты: 53.831975, 27.754976	Мемарыяльная дошка Паўлоўскаму Ф.І.	Мемарыяльная дошка, на якой змешчаны тэкст: “Вуліца названа імем Героя Савецкага Саюза Фёдора Іларыёнавіча Паўлоўскага”.	2000 год	Скульптар: Голубеў І.У.	Землекарысталь- нік – дзяржаўная ўстанова “Мінскае эксплуатацыйнае ўпраўленне Узброеных Сіл”. Балансатрымаль- нік – дзяржаўная ўстанова “Домаўпраўлен- не № 1 Мінскага эксплуатацыйна- га кіравання Узброеных Сіл”	–	–	Рашэнне Мінгарвы- канкама ад 2000 г.
27.		г.Мінск, вул. Ротмістрава, 38 GPS каардынаты: 53.842338, 27.695697	Мемарыяльная дошка Ротмістру П.А.	Мемарыяльная дошка, на якой змешчаны тэкст: «Вуліца названа імем Героя Савецкага Саюза Маршала бранятанкавых войскаў Паўла Аляксеевіча Ротмістрава, камандуючага 5-гвар- дзейскай танкавай Арміяй, якая вызваляла 3 ліпеня 1944года гарады Мінск ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў”.	1988 год	–	Землекарысталь- нік – камунальнае ўнітарнае прадпрыемства “Жыллёвая камунальная гаспадарка Заводскага раёна г.Мінска”. Балансатрымаль- нік – дзяржаўнае прадпрыемства “ЖЭУ № 4 Заводскага раёна г.Мінска”	–	–	Рашэнне Мінгарвы- канкама ад 01.09.1988 № 232
28.		г.Мінск, вул. Сяліцкага, 103 GPS каардынаты: 53.842922, 27.705521	Мемарыяльная дошка Сяліцкаму М.А.	Мемарыяльная дошка, на якой змешчаны тэкст: “Вуліца названа імем Героя Савецкага Саюза Мікалая Аляксандравіча Сяліцкага, камандзіра танкавага ўзвода – удзельніка нацыянальна- рэвалюцыйнай вайны ў	1985 год	–	Землекарысталь- нік – камунальнае ўнітарнае прадпрыемства “Жыллёвая камунальная гаспадарка Заводскага раёна	–	–	Рашэнне Мінгарвы- канкама ад 03.07.1985 № 184

				Іспаніі, загінулага ў баі з фашыстамі пад Мадрыдам 29 кастрычніка 1936 г.”.			г.Мінска”. Балансатрымальнік – дзяржаўнае прадпрыемства “ЖЭУ № 4 Заводскага раёна г.Мінска”			
29.		г.Мінск, вул. Тухачэўскага, 2 GPS каардынаты: 53.869285, 27.619386	Мемарыяльная дошка Тухачэўскаму М.М.	Мемарыяльная дошка, на якой змешчаны тэкст: “Вуліца названа імем Міхаіла Мікалаевіча Тухачэўскага, героя Грамадзянскай вайны, выбітнага палкаводца Маршала Савецкага Саюза”.	1978 год	–	Землекарыстальнік – камунальнае ўнітарнае прадпрыемства “Жыллёвая камунальная гаспадарка Заводскага раёна г.Мінска”. Балансатрымальнік – дзяржаўнае прадпрыемства “ЖЭУ № 1 Заводскага раёна г.Мінска”	–	–	Рашэнне Мінгарвыканкама ад 12.01.1978 № 9
30.		г.Мінск, вул. Убарэвіча, 2 GPS каардынаты: 53.848111, 27.6338491	Мемарыяльная дошка Убарэвічу Г.П.	Мемарыяльная дошка, на якой змешчаны тэкст: “Гэта вуліца названа імем Гераніма Пятровіча Убарэвіча, бачнага авецкага ваеннага дзеяча, намесніка наркама абароны СССР, камандуючага войскамі Беларускага ваеннага акругі, камандарма 1-га рангу”.	1977 год	Скульптар: Анікейчык А.А.; архітэктар: Казакоў Ю.І.	Землекарыстальнік – камунальнае ўнітарнае прадпрыемства “Жыллёвая камунальная гаспадарка Заводскага раёна г.Мінска”. Балансатрымальнік – дзяржаўнае прадпрыемства “ЖЭУ № 6 Заводскага раёна г.Мінска”	–	–	Рашэнне Мінгарвыканкама ад 11.08.1977 № 318
31.		г.Мінск, вул. Цэнтральная, 3 GPS каардынаты: 53.864916, 27.651153	Мемарыяльная дошка Чайкінай Л.І.	Мемарыяльная дошка, на якой змешчаны тэкст: “Вуліца названа імем Героя Савецкага Саюза Чайкінай Лізаветы Іванаўны, адважнай партызанкі Вялікай Айчыннай Вайны”.	1985 год	–	Землекарыстальнік – камунальнае ўнітарнае прадпрыемства “Жыллёвая камунальная гаспадарка Заводскага раёна	–	–	Рашэнне Мінгарвыканкама ад 19.03.1985 № 84

							г.Мінска”. Балансатрымаль- нік – дзяржаўнае прадпрыемства “ЖЭУ № 2 Заводскага раёна г.Мінска”			
32.		г.Мінск, вул. Чакаліна, 25 GPS каардынаты: 53.883521, 27.668299	Мемарыяльная дошка Чакаліну А.П.	Дошка-барэльеф з гранітнай крошкі, на якой змешчаны тэкст: “Вуліца названа іменем Героя Савецкага Саюза, адважнага разведчыка, партызана Вялікай Айчыннай вайны Аляксандра Паўловіча Чакаліна”.	1985 год	Архітэктар: Казакоў Ю.П.	Уласнік – фізічныя асобы Грыб А.М., Грыб С.А. Балансатрымаль- нік – камунальнае ўнітарнае прадпрыемства “Жыллёвая камунальная гаспадарка Заводскага раёна г.Мінска”	–	–	Рашэнне Мінгарвы- канкама ад 19.03.1985 № 84
33.		г.Мінск, вул. Машынабу- даўнікоў, 25 GPS каардынаты: 53.849725, 27.660730	Памятны знак “Агняборцы”	Створана да 50-гадовага юбілею дзяржаўнай установы адукацыі “Універсітэт грамадзянскай абароны Міністэрства па надзвычайных сітуацыях Рэспублікі Беларусь”. Скульптурная кампазіцыя выканана на высокім мастацкім узроўні і ўвасабляе смеласць, мужнасць і гераізм пажарных у складаных умовах барацьбы з вогненнай стихіяй.	1983 год	Скульптар: Ліс А.П.	Землекарысталь- нік – дзяржаўная установа адукацыі “Універсітэт грамадзянскай абароны Міністэрства па надзвычайных сітуацыях Рэспублікі Беларусь”. Балансатрыма- льнік – дзяржаўная установа адукацыі “Універсітэт грамадзянскай абароны Міністэрства па надзвычайных сітуацыях	–	–	–

							Рэспублікі Беларусь”			
34.		г.Мінск, прасп. Партызанскі, вул. Варвашэні GPS каардынаты: 53.864111, 27.668346	Памятны знак “Беларусь партызанская”	Дамінантай твора з’яўляецца архітэктурная форма – высокая, 21- метровая калона з дэкаратыўнымі паясамі ў выглядзе нацыянальнага геаметрычнага арнаменту. Калона, высечаная з суцэльнага граніту, размешчана на асіметрычнай базе, з аднаго боку якой – гарэльефная шматфігурная кампазіцыя, з другога – ступеньчаты п’едэстал. У гарэльефным фрызе каля падножжа ўвасоблены сюжэтна- тэматычныя сцэны з партызанскага жыцця, апавядальна- ілюстрацыйная трактоўка тэматычных сцэн вырашана ў цяжкіх надуманых формах. У эпізодах барацьбы: сыход людзей у лес, ад малага да вялікага; фарміраванне партызанскіх атрадаў. Гладкая паверхня светлага	2005 год	Скульптар: Занковіч В.П.	Уласнік – зямля агульнага карыстання. Балансатрымаль- нік – камунальнае унітарнае прадпрыемства “Зелянбуд Заводскага раёна г.Мінска”; дарожна- эксплуатацыйнае камунальнае унітарнае прадпрыемства “Рэмаўтадар Заводскага раёна г.Мінска”	–	–	Рашэнне Мінгарвы- канкама ад 07.05.2002 № 659

				граніту калоны некалькі згладжвае гіперактыўную пластыку фрыза. Ніжняя і верхняя часткі пластычных вырашэнняў калоны аб'яднаны партызанскай тэматыкай. На скошаным завяршэнні калоны скульптурная кампазіцыя з алегарычна-дакументальных выяў партызанскай сям'і. Скульптурная пластыка герояў вырашана ў складаных ракурсах, дынаміку форм узмацняе хвалепадобная, мудрагелістая пластыка. Сілуэт фігуратыўнай групы, улічваючы вышыню, на якой ён размешчаны, цяжкі для прачытання, надае мемарыяльнаму знаку прыземісты характар.						
35.		г.Мінск, вул. Сяліцкага GPS каардынаты: 53.835205, 27.703617	Памятны знак “Брама памяці”	10-метровая скульптура, вагай 35 тон, выкананая з бронзы. На ёй выразна адрозныя фігуры змардаваных вязняў фашысцкага канцлагера. Іх целы пераплятаюцца са створкамі варот і калючым дротам, што сімвалізуе немагчымасць вырвацца з палону. Брама спецыяльна зроблена жорстка, груба, нібы рубец ад страшнай раны на сэрца. Рубец, які зажыў, але застаўся назаўжды. Целы вязняў нібы ўціснуты ў гэтыя бронзавыя створкі, а іх	2015 год	Скульптар: Касцючэнка К.А.; архітэктар:Ак-сёнава А.А.	Уласнік – зямля агульнага карыстання. Балансатрымальнік – рамонтна-вытворчае камунальнае ўнітарнае прадпрыемства “Гардарматэрыялы”	5838	“Тэрыторыя былога лагера смерці “Трасцянец” (шыфр 711Д000283)	Пратакол паседжання Навукова-метадычнай рады ад 22.05.2023 № 04-01-02/4, пастанова Міністэрства культуры Рэспублікі Беларусь ад 30.05.2023

				твары выказваюць неймаверны боль.						
36.		г.Мінск, вул. Сяліцкага GPS каардынаты: 53.835287, 27.701376	Памятны знак з гільзай	Прэзідэнт Лукашэнка Аляксандр Рыгоравіч заклаў капсулу з пасланнем нашчадкам на месцы стварэння мемарыяльнага комплексу “Трасцянец”	2014 год	Скульптар: Казак І.В.; архітэктар: Рыбакоў В.	Уласнік – Зямля агульнага карыстання. Балансатрыма- льнік – рамонтна- вытворчае камунальнае унітарнае прадпрыемства “Гардарматэрыя лы”	“Тэрыторыя былога лагера смерці “Трасцянец” (шыфр 711Д000283)	–	Праатакол паседжання Навукова- метадычнай рады ад 22.05.2023 № 04-01-02/4, пастанова Міністэрства культуры Рэспублікі Беларусь ад 30.05.2023
37.		г.Мінск, вул. Сяліцкага GPS каардынаты: 52.088218, 23.669354	Памятны знак, прысвечаны ахвярам генацыду	Адкрыты ў памяць аб ахвярах генацыду ў мемарыяльным комплексе «Трасцянец». Памятны знак уяўляе сабой адзіны аб’ект манументальнага мастацтва, памерам: 2,7 х 2,2 х 1,1 метраў. Пластычнае рашэнне скульптурнай кампазіцыі – цяглыя ўверх, нібы з-пад зямлі, мноства рук, якія сутаргава сціскаюцца ад болю і пераплятаюцца ў своеасаблівае «дрэва жыцця». Асобна на	2025 год	Скульптар: Казак І.В.; архітэктар: Рыбакоў В.В.	Уласнік – зямля агульнага карыстання. Балансатрымаль- нік – рамонтна- вытворчае камунальнае унітарнае прадпрыемства “Гардарматэрыя лы”	–	–	Рашэнне Мінгарвы- канкама ад 05.06.2025 № 2227

				пастаменце памятнага знака змешчаны надпіс: «Рукі-сцябліны цягнуца ўгору, дрэва жыцця падсякаецца ў карань. Не – генацыду! Не – папалішчу! Што дадзена Богам – нікому не знішчыць!». Скульптурная кампазіцыя выканана з бронзы, пастамент выкананы ў бетоне з гранітным абліцоўваннем.						
38.		г.Мінск, вул. Ауэзава, 5 GPS каардынаты: 53.836254, 27.642446	Помнік воінам казахстанцам, загінуўшым у гады Вялікай Айчыннай вайны на тэрыторыі Беларусі	Помнік адкрыты да 60-годдзя Вялікай Перамогі над фашысцкімі захопнікамі ў гонар 2800 воінаў Казахстана, загінуўшых у гады Вялікай Айчыннай вайны на тэрыторыі Беларусі. На помніку размешчаны надпіс: “Схаваем у памяці подзвіг воінаў- казахстанцаў, якія змагаліся і загінулі на беларускай зямлі ў гады Вялікай Айчынай вайны 1941-1945 гг.”, з адваротнага боку: “Мы памяццю адзінай моцныя”.	2008 год	–	Землекарыстальнік – упраўленне па адукацыі адміністрацыі Заводскага раёна г.Мінска. Баласатрымальнік – упраўленне па адукацыі адміністрацыі Заводскага раёна г.Мінска	–	–	Рашэнне Мінгарвыканкама ад 28.08.2008 № 1992
39.		г.Мінск, вул. Герасіменкі, 21 GPS каардынаты: 53.880500, 27.685040	Помнік воінам-вызваліцелям 120-й Гвардзейскай Рагачоўскай Ордэнаў Суворова і Кутузава дывізіі	На помніку размешчаны надпіс: “Помнік воінам-вызваліцелям 120-ай Гвардзейскай Рагачоўскай дывізіі, загінуўшым у баях за вызваленне Беларусі”. Помнік быў пабудаваны на працягу 2-х гадоў рукамі навучэнцаў школы пад кіраўніцтвам заснавальніка і першага кіраўніка музея Баявой	1987 год, 1983 год	Скульптар: Быкаў К.Ф.	Землекарыстальнік – упраўленне па адукацыі адміністрацыі Заводскага раёна г.Мінска. Баласатрымальнік – упраўленне па адукацыі адміністрацыі Заводскага раёна	–	–	–

40.		г.Мінск, вул. Народная, 51 GPS каардынаты: 53.871616, 27.634250	Помнік падпольшчыкам братам Еўдакімавым	Славы. На помніку размешчаны надпіс: “Мінскім падпольшчыкам Еўдакімаву Гвідону Анрэвічу (1924 г.н.), Еўдакімаву Барысу Анрэвічу (1928 г.н.), загінуўшым у 1943 г.”	1970 год, 1998 год – рэканструкцыя	Скульптар: Рэўзін Ф.І.	г.Мінска Землекарысталь- нік – упраўленне па адукацыі адміністрацыі Заводскага раёна г.Мінска. Балансатрымаль- нік – упраўленне па адукацыі адміністрацыі Заводскага раёна г.Мінска, установа адукацыі “Мінскі дзяржаўны каледж кулінарыі”			
41.		г.Мінск, вул. Цэнтральная, 25 GPS каардынаты: 53.871684, 27.651483	Помнік-бюст Кашавому А.В.	Бюст Кашавому Алегу Васільевічу	1971 год	Скульптар Гелашвілі К.	Землекарысталь- нік – упраўленне па адукацыі адміністрацыі Заводскага раёна г.Мінска. Балансатрымальні к – упраўленне па адукацыі адміністрацыі Заводскага раёна г.Мінска	–	–	–
42.		г.Мінск, вул. Цэнтральная, 11/а GPS каардынаты: 53.867558, 27.649196	Помнік-бюст Кедышка Н.А.	Бюст Кедышкі Мікалая Аляксандравіча. на бюсте размешчаны надпіс: “Герой савецкага Саюза Мікалай Кедышка”.	1971 год, 1985 год – рэстаўра- цыя	Скульптар: Гелашвілі К.	Землекарысталь- нік – упраўленне па адукацыі адміністрацыі Заводскага раёна г.Мінска. Балансатрымаль- нік – упраўленне па адукацыі адміністрацыі Заводскага раёна г.Мінска	–	–	–

43.		г.Мінск, вул. Сядова, 3 GPS каардынаты: 53.867736, 27.659195	Помнікі-бюсты – піянерам – героям	Устаноўлена 4 бюсты піянерам: Люсе Герасіменка (1929-1942), Мікалаю Гойшыку (1927-1944), Герою Савецкага Саюза Леаніду Голякову (1926-1943), Герою Савецкага Саюза Марату Казею (1929-1944)	1960 год, 2021 год – рэстаўрацыя	–	Землекарыстальнік – упраўленне па адукацыі адміністрацыі Заводскага раёна г.Мінска. Балансатрымальнік – упраўленне па адукацыі адміністрацыі Заводскага раёна г.Мінска	–	–	–
44.		г.Мінск, сквер вул. Лізы Чайкінай, 4 GPS каардынаты: 53.864922, 27.654351	Помнік-бюст Чайкінай Л.І.	Помнік-бюст гераічнай партызанцы Лізе Чайкінай дакладна перадае вобраз маладой дзяўчыны-партызанкі з валявым, засяроджаным і мужным выразам твару. Рысы твару падкрэсліваюць цвёрдасць характару і нязломную рашучасць. Бюст усталяваны на лаканічны вертыкальны пастамент строгай прастакутнай формы.	1950 год	Скульптар: Бембель А.А.	Уласнік – зямля агульнага карыстання. Балансатрымальнік – камунальнае унітарнае прадпрыемства “Зелянбуд Заводскага раёна г.Мінска”; дарожна-эксплуатацыйнае камунальнае унітарнае прадпрыемства “Рэмаўтадар Заводскага раёна г.Мінска”, адкрытае акцыянернае таварыства “Мінскі аўтамабільны завод” – кіруючая кампанія холдынгу “БЕЛАУТАМАЗ”	–	–	–

45.		г.Мінск, прасп. Партызанскі, 150 GPS каардынаты: 53.858109, 27.673876	Помнік-бюст першаму канструктару спецыяльных цягачоў Барысу Шапашніку	Бюст стваральніку аўтамабільнай тэхнікі, Герою Сацыялістычнай працы, лаўрэату Ленінскай прэміі СССР, заслужанаму дзеячу навукі і тэхнікі БССР на тэрыторыі адкрытага акцыянернага таварыства “Мінскі завод колавых цягачоў”. Помнік уяўляе сабой бронзавы бюст, усталяваны на акуратны пастамент.	2016 год	–	Уласнік – зямля агульнага карыстання. Балансатрымаль- нік – адкрытае акцыянернае таварыства “Мінскі завод колавых цягачоў”	–	–	Рашэнне Мінгарвы- канкама ад 02.06.2016 № 1565
46.		г.Мінск, вул. А.Бачыла, 3 GPS каардынаты: 53.834000, 27.700500	Роспіс, прысвечаны подзвігу невядомага салдата	27-метровая мастацкая кампазіцыя плошчай 853 м2 увасабляе несмяротны подзвіг невядомага салдата, увекавечвае яго памяць і воінскую доблесць.	2022 год	Аўтар- распрацоў- шчык Гурман А.А., Тунік А.С.	Землекарысталь- нік – камунальнае ўнітарнае прадпрыемства “Жыллёвая камунальная гаспадарка Заводскага раёна г.Мінска”. Балансатрымаль- нік – камунальнае ўнітарнае прадпрыемства “Жыллёвая камунальная гаспадарка Заводскага раёна г.Мінска”	–	–	–
47.		г.Мінск, вул. Ванеева, 32 GPS каардынаты: 53.876914, 27.605187	Роспіс, прысвечаны Году гістарычнай памяці	На маштабным палатне мастак адлюстраван салдата і маленькае дзіця, якое трымае ў руках кветкі. Кампазіцыя сімвалізуе пераемнасць пакаленняў, памяць аб подзвігу ў Вялікай Айчыннай вайне, мір і падзяку за	2022 год	–	Землекарысталь- нік – установа адукацыі “Беларускі дзяржаўны эканамічны ўніверсітэт”. Балансатрымаль- нік – установа	–	–	–

				выратаванне.			адукацыі “Беларускі дзяржаўны эканамічны ўніверсітэт”			
48.		г.Мінск, вул. Варвашэні, 4 GPS каардынаты: 53.864786, 27.672006	Стэла ў гонар пралетарскай Маскоўска- Менскай дывізіі і 40-годдзя Вялікай Перамогі	Стэла, як салдацкі ліст з фронту ў выглядзе трыкутніка, сімвалізуе трывалую сувязь франтавікоў з тылам, з бацькамі байцоў, іх сем'ямі. "Ніхто не забыты і нішто не забыта" – такія словы Вольгі Бергольд высечаны на памятнай стэле.	1985 год, 1994 год	Скульптар: Занковіч В.П.	Землекарысталь- нік – упраўленне па адукацыі адміністрацыі Заводскага раёна г.Мінска. Балансатрымаль- нік –упраўленне па адукацыі адміністрацыі Заводскага раёна г.Мінска	–	–	–
Творы манументальнага і манументальна-дэкаратыўнага мастацтва, устаноўленыя на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь па ініцыятыве замежных дзяржаў										
49.		г.Мінск, вул. Ауэзава, 5 GPS каардынаты: 53.836869, 27.642999	Мемарыяльная дошка Ауэзаву М.А.	Мемарыяльная дошка, на якой змешчаны тэкст: “Вуліца названа ў гонар Мухтара Амархановіча АУЭЗАВА вялікага казахскага пісьменніка і вучонага 1897-1961”.	1998 год, 2009 год – новая	–	Землекарысталь- нік – упраўленне па адукацыі адміністрацыі Заводскага раёна г.Мінска. Балансатрымаль- нік –упраўленне па адукацыі адміністрацыі Заводскага раёна г.Мінска	–	–	Рашэнне Мінгарвы- канкама ад 04.06.1998 № 617
50.		г.Мінск, вул. Сяліцкага GPS каардынаты: 53.834288, 27.703473	Памятны знак “Масіў імёнаў”	Прысвечаны памяці больш 10 тыс. грамадзян Аўстрыі, загінуўшых у лагеры смерці ў гады Другой сусветнай вайны. Устаноўлены ў мемарыяльным комплексе “Трасцянец” па ініцыятыве і пры падтрымцы Аўстрыі. 10 аднолькавых па памеру пліт – 10 “венскіх	2019 год	Скульптар: Касцючэнка К.А.; архітэктар: Занвальд Д.	Уласнік – зямля агульнага карыстання. Балансатрымаль- нік – рамонтна- вытворчае камунальнае унітарнае прадпрыемства “Гардарматэрыя лы”	–	–	–

				транспарціровак” аўстрыйскіх яўрэяў цягнікамі ў канцлагер. У пліты ўбудавана стужка з імёнамі ахвяр. Памеры памятнага знака – 5,5 м х 2,2 м х 3,5 м, вага - 15 т, матэрыял – фібрабетон.						
--	--	--	--	---	--	--	--	--	--	--